

ДОНИШКАДАИ КЎҲИЮ МЕТАЛЛУРГИИ ТОҶИКИСТОН

Кафедра: «Таҷҳизот ва технологияи машинсозӣ»

Лоиҳа

«Маркази низоми дастгоҳии бесарнишини Донишкадаи куҳию металлургии Тоҷикистон»

Равияи мавзӯи лоиҳа: ”Дастгоҳҳои бесарнишин”

Категорияи коркард: Амалӣ

Мӯҳлати иҷро: 2 сол аз соли 2025 то 2027

Рӯзи пешниҳоди лоиҳа: _____

Роҳбари ташкилот-ректори ДКМТ, д.и.и., профессор:

Бахтиёр Маҳмадалӣ Набӣ

Роҳбари лоиҳа: н.и.т., профессор Умарҷонов А.А.

Б У С Т О Н – 2024

Вазоратҳои молия, рушди иқтисод ва савдо, Академияи
илмҳои зарур аст, ки ҷиҳати пешбинӣ ва ҷудо намудани
маблағҳои муайян барои лоиҳаҳои фармоишии илмиву
тадқиқотии ба рушди иқтисодиву иҷтимоӣ ва таъмини
амнияти кишвар нигаронидашуда тадбирҳои зарурӣ
андешанд.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-
Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии
Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон

Муқаддима

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар паёмашон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон 20 апрели соли 2011 зикр намуданд, ки “ҳар як мамлакат новобаста ба он ки дар кадом сатҳи илмию технологӣ ва иҷтимоию иқтисодии рушд қарор дорад, бояд ба ташаккули низоми миллии инноватсионии худ, ки он принципҳои умумии фаъолияти инноватсионӣ ва дар баробари ин, бо дарназардошти махсусиятҳои мамлакат (нерӯи илмию технологӣ, вазъи иқтисодиёт, захираҳои меҳнатӣ ва маҳсулоти хом, шароити табииву иқлимӣ ва ғайра) сохта шудааст, кӯшиш намояд”.

Дар давоми солҳои соҳибистиқлолии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи Ҳукумати кишвар оид ба таҳкими нерӯи илмию техникаӣ ҳамчун яке аз шартҳои зарурӣ дар самти тақмили иқтисодиёт ва гузариши давра ба давра ба роҳи инноватсионии рушд яке аз самтҳои муҳимми стратегӣ доништа шудааст.

Дар ин давра як қатор қонуну қарорҳои Ҳукумати мамлакат ба тавсиф расидаанд, ки сиёсати давлатиро дар соҳаи илм муайян намуда, ба дастгирии нерӯи илм, рушди таҳқиқоти илмӣ, коркарди технологияҳои нав ва татбиқи онҳо дар истеҳсолот равона карда шудаанд. Дар ин ҷо метавон махсус Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи парки технологӣ”, қонунҳои дахлдор оид ба моликияти зеҳнӣ ва Кодекси гражданин Ҷумҳурии Тоҷикистон (қисми 3-юми он ба моликияти зеҳнӣ бахшида шудааст) қайд кард.

Рушди технологияи иттилоотию коммуникатсионӣ (ТИК) солҳои тулонӣ аст, ки дар соҳаи таҳсилот истифода мешавад ва бештари омӯзгорон онро дар муҳити муассисаҳои таълимӣ истифода мебаранд ва онро ҷузъи ҷудонашавандаи омӯзиш медонанд. Технологияи иттилоотию коммуникатсионӣ пайваста инкишоф ёфта, ҳама технологияҳои навтарин ва пешрафтaro дар бар мегирад, то ин ки ба хонандагону донишҷӯён дар муошират ва омӯзиш бо роҳи ҷолибтарин ва ҳавасмандкунанда кӯмак расонад.

Омӯзиши имкониятҳо ва татбиқи технологияи бесарнишинро дар низоми таҳсилот тавассути таҳлили таҳқиқотҳои дар ин раванд иҷрогардида меомӯзем ва дарки хонандагону донишҷӯён ва омӯзгоронро дар бораи истифодаи онҳо баррасӣ менамоем.

Натиҷаҳои ин пажӯҳиш оид ба истифодаи дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин дар раванди таълим дар байни хонандагону донишҷӯён ва омӯзгорон натиҷаҳои умедбахш нишон медиҳанд, вале баъзе маҳдудиятҳо муайян карда шуданд, ки то ҳол истифодаи умумигардони онҳоро дар раванди таълим мушкил месозад.

Донишҷӯён, инчунин, метавонанд аз дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин ҳам дар дарсҳои назариявӣ ва ҳам амалию таҷрибавӣ баҳра баранд. Дронҳо манфиат ва роҳҳои истифодаи зиёде доранд, ки онҳо раванди истифода дар таълимро ҷолиб мегардонанд. Дар самти илм ин воситаҳо барои омӯзиши хоҷагии ҷангал, ҷуғрофия ва биологияи ҳайвоноти ваҳшӣ ба таври васеъ истифода мегарданд.

Дар самти касбҳои муҳандисӣ ва илмҳои дақиқ дронҳо метавонанд барои донишҷӯён ҳамчун шарҳе барои таҳлили раванди мавзӯҳо барои нишон додани роҳҳои ҳалли мушкилот, таҳлили маълумот ва малакаҳои таҳқиқотӣ муфид бошанд.

Истифодаи ҳавопаймоҳои бесарнишин барои донишҷӯён ва омӯзгорон ояндаи ҳаяҷонбахш пешкаш мекунад. Тамаркузи ҳавопаймоҳои бесарнишин ба раванди таълим пас аз коҳиши назарраси нарх дар сатҳи ҷаҳонӣ имконпазиртар шуда, истифодаи онҳо дар бисёр муассисаҳо дастрас гардид. Аммо, сарфи назар аз тамоми сифатҳои мусбати ҳавопаймоҳои бесарнишин, омилҳои зиёде мавҷуданд, ки мо бояд пеш аз он ки онҳоро ба раванди таълим татбиқ кунем, ба назар гирем. Масъалаи муҳим ин ҷанбаи бехатарии истифодаи онҳо мебошад. Аз ҷумла, ҷангоми истифодаи нодуруст бесарнишинҳо метавонанд ба истифодабарандагонанон зарари ҷисмонӣ (осеб) расонанд. Ҳамзамон, бо сабаби мавҷудияти элементи литий дар батереяҳо тарканда будани онҳо то ҳол боқӣ мондааст.

Масъалаи дигаре, ки мо бояд ба назар гирем, ин зарурати тайёр кардани омӯзгорони баландхтисос мебошад. Ҳамин тариқ, омӯзиши адабиёти зиёд далели истифодаи васеи дронҳоро дар соҳаҳои гуногун нишон медиҳад. Аксари таҳқиқотҳо собит менамоянд, ки дронҳоро ҳамчун як қисми таркибии таълими фанҳои дақиқ, техникаю технологӣ, барномасозию ҷуғрофия истифода кардаанд. Ҳамзамон, қисми дигар онҳоро дар муҳити мактаб барои беҳтар кардани омӯзиш дар синфхонаҳо ва дарсҳои амалӣ истифода намудаанд ва ба донишҷӯён дар рушди визуализатсияи фазой, пайдарпайӣ ва малакаҳои муоширати иҷтимоӣ ғоидаовар ҳисобидаанд.

Илова бар ин, аксарияти таҳқиқотҳо собит намудаанд, ки дронҳоро дар ҳамаи дарсҳо истифода бурдан мумкин аст. Муҳаққиқон муайян кардаанд, ки навҳои арзон ва сабуки технология дар таҳсил бартарӣ доранд.

Дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин (ДХБ) дар аксарияти кишварҳои ҷаҳон новобаста аз сатҳи рушди иҷтимоию иқтисодии онҳо ба соҳаи мустақили босуръат рушдбанда ва созанда табдил ёфтааст. Дар навбати аввал агар онҳо барои соҳаи мудофияю амният ва бехатарии ҳифзи сарҳадот пешбинӣ шуда бошанд, соҳаҳои дигари иқтисодиёт низ ба ин дастгоҳи муосири аср бештар ниёз доранд. Имрӯз ҳар як соҳаи иҷтимоию иқтисодиро бе ин таҷҳизот тасаввур намудан мушкил аст.

Қобили қайд аст, ки рушди зеҳни сунъӣ ба ин дастгоҳ ҳаёти нав бахшида, онро ба механизми ташаккулдиҳанда ва заминавии соҳаҳои гуногун табдил дода истодааст. Бо мақсади дар ин раванд қафо намондан ва рушди ҳамаҷонибаи соҳаи дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин омӯзишу таълими дронҳо дар аксарияти кишварҳо аз синни мактабӣ дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот ва бахусус таҳсилоти ибтидоӣ, миёна, олии касбӣ, баъд аз таҳсилоти олии касбӣ ва таҳсилоти иловагӣ ҷорӣ шуда истодааст. Ба соҳаи мустақилу фарогири ҳамаи соҳаҳои иқтисодию иҷтимоӣ ва ҷалби шумораи зиёди аҳоли ба ин соҳа дар кишварҳои тараққикардаи ҷаҳон ва кишварҳои дигари рӯ ба тараққиёт аз он дарак медиҳад, ки нақши дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин дар ҳаёти минбаъдаи инсоният рӯз аз рӯзафзоянда ва боз ҳам муҳимтар мегардад.

Дар баробари кишварҳои тараққикардаи ҷаҳон дар мамлакатҳои узви ИДМ низ ба ин масъала таваҷҷуҳи ҷиддӣ дода шуда, рушди ин соҳа ва барои аҳоли фарогир гардидани он як омили ҷолиб ва ҳайратангез гардидааст. Барои мисол дар Россия дар доираи лоиҳаи федералии “Кадрҳо барои Низоми ҳавопаймоҳои бесарнишин (НХБ)”, ки аз ҷониби Вазорати илм ва таҳсилоти олии касбии Федератсияи Россия ташаккул дода мешавад, бо дастгирии Ташкилоти ғайритиҷоратии автономии “Донишгоҳи миллии ташаббуси технологӣ 2035 (“АНО “Университет НТИ 2035”) ба нақша гирифта шудааст, ки то соли 2030 соҳаи бесарнишин 1 млн. нафар шахрвандонро бояд дар бар гирад. Ҳамзамон, бо номи “Архипелаг”-ташаббуси лоиҳавӣ-таълимӣ, ҷойи воҳурии намоёндагони бизнес, ҳукумат, самтҳои таълимӣ, илмӣ ва эҷодӣ, ки сарҷамъ гардида, вазифаҳои маҷмӯии стратегии давраи ояндаи рушди иқтисодиёт ва технологияро ҳал менамоянд, таъсис дода шудааст.

Вазифаҳои лоиҳаи федералии мазкур дар Россия, тамаркузи Низоми ҳавопаймоҳои бесарнишин (НХБ) ба барномаи таҳсилоти миёнаи умумӣ, таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, инчунин омода намудани омӯзгорону устоҳои таълимии барои омӯзиши наврасон ва ҷавонон зарур, мебошад. Аллакай то охири соли 2023 ба ин соҳа давра ба давра ҳамаи мактабҳои миёнаи умумӣ ворид карда шудааст. Ҳамзамон, Низоми ҳавопаймоҳои бесарнишин ба воситаи модулҳои таълимӣ ба низоми таҳсилоти олии касбӣ ворид гардида, барномаҳои таҳсилоти иловагии касбӣ таҳия карда шудаанд. Имрӯз омода кардани мутахассисон тибқи талаботи равандҳои мушаххас: кишоварзӣ, бехатарӣ, логистика,

навигатсия, чустучӯи одамон ва кор дар ҳолатҳои фавқулода оғоз гардидааст.

Мақсади лоиҳаи мазкурро платформаи рақамӣ барои ҷамъоварӣ ва таҳлили маълумотҳо оид ба мутахассисон, салоҳиянокӣ ва сатҳи тайёрии онҳо ташкил медиҳад. Низоми иттилоотӣ имконият медиҳад, кинорасоии кадрҳо пайгирӣ карда шуда, ба сохторҳои таркибӣ имконияти зарурӣ фароҳам оварда шавад. Вазифаи дигари лоиҳаи давлатии “Кадрҳо барои Низоми ҳавопаймоҳои бесарнишин (НХБ)” ҷалби шахрвандон барои мақомдор намудани соҳаи мазкур буда, барои ин мусобиқаҳо ва чорабиниҳои роҳнамоии касбӣ дар соҳаи Низоми ҳавопаймоҳои бесарнишин ташкил карда мешаванд. Барои мисол, танҳо дар соли 2023 сад мусобиқаҳои дрон-баскетбол, дрон-биатлон, “ҳимояи қалъа”, давҳои давршакл баргузор гардидааст, ки боиси ҷалби шумораи зиёди одамон гардидааст.

Дар асоси омӯзишу таҳлили адабиёти зиёди кишварҳои хориҷии дуру наздик чунин хулосагирӣ намудан мумкин аст, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон рушди ин соҳа дар сатҳи хеле паст қарор дошта, то имрӯз дар сиёсати давлатӣ мақоми он муайян нагардидааст ва вазорату кумитаҳои дахлдор, аз ҷумла Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, Кумита оид ба таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ин раванд санадҳои меъёрии ҳуқуқии дахлдори омӯзиши дронҳоро дар муассисаҳои таълимӣ, коркарду истифодаи онҳоро дар соҳаҳои гуногуни иқтисодиёти миллии мавриди омӯзишу таҳлил қарор надодаанд. Бинобар ин, ба мақсад мувофиқ мебошад, ки дар навбати аввал аз ҷониби Кумита оид ба таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Концепсияи омӯзиши дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин (дронҳо) дар ҳамаи зинаҳои таҳсилот оғоз аз мактаби миёнаи умумӣ то баъд аз мактаби олӣ ва таҳсилоти иловагӣ, ҳамзамон идоракунию васли онҳо, инчунин дар доираи лоиҳаҳои фармоишӣ аз ҳисоби сарчашмаҳои маблағгузорию буҷети давлатӣ баргузорию таҳқиқотҳо ҷиҳати коркарди дронҳо ва истифодаи онҳо дар соҳаҳои гуногуни иқтисодиёти миллии таҳия ва тибқи тартиби муқарраргардида барои баррасӣ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шавад.

Ҳамзамон, бо мақсади ворид намудани оғози омӯзиши дронҳо дар муассисаҳои таълимӣ аз моҳи сентябри соли 2025 ва муқаррар намудани шаклу намуди таълимии дронҳо (аз рӯйи вазн ва ҳаҷм), таҳияи стандартҳои салоҳият, барномаҳои таълимӣ, модулҳои таълимӣ, инчунин омӯзишу истифодаи онҳо дар соҳаҳои гуногуни иқтисодиёти миллии (кишоварзӣ, энергетика, геодезия, харитасозӣ, хоҷагии ҷангал) зарур мебошад, ки аз ҷониби Кумита оид ба таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон лоиҳаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати ба роҳ мондани омӯзиши дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин дар муассисаҳои таълимии Ҷумҳурии

Тоҷикистон таҳия ва ба Ҳукумати Тоҷикистон барои баррасӣ пешниҳод карда шавад.

Бо назардошти хусусияти хоси дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин, ки барои истеҳсолу истифодаи онҳо асосан кормандони дорои касбҳои коргарии махсус, звенои миёна ва техникҳо зарур мешаванд, ба мақсад мувофиқ мебошад, ки мақоми ваколатдори давлатии соҳаи мазкур Кумита оид ба таҳсилоти ибтидоӣ ва миёнаи касбии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шавад.

Мо боварӣ бар он дорем, ки дар доираи эълон гардидани солҳои солҳои 2020-2040 ҳамчун “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф” ва солҳои 2022-2026 чун «Солҳои рушди саноат», Тоҷикистон дар соҳаи омӯзишу истифодаи дастгоҳҳои ҳавопаймои бесарнишин дар соҳаҳои гуногуни рушди иқтисодиёти миллий дар минтақаи Осиёи Миёна аз аввалинҳо мегардад.

ФОРМАИ ДАРЁФТИ ГРАНТӢ

Ҳайати комиссияи арзёбӣ	Тасдиқ шуд
Ному насаб, дараҷаи илмӣ, унвони илмӣ ва имзо:	Ному насаб, дараҷаи илмӣ, унвони илмӣ, имзо ва мӯҳр:
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
	Сана: _____

I. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Дар асоси дархости Қарор:	1. Тибқи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 02.12.2006, т.р.: 525 2. Тибқи қарори Вазорати маъориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 17-ми сентябри 2021, т.р.: 07(45).02-36 Оид ба қабули барномаву лоиҳаҳои илмӣ ва илми-техникӣ барои солҳои 2025-2027
Номгӯи муассиса	Донишқадаи кӯхию металлургии Тоҷикистон
Ихтисос	Факултет: Электромеханика Кафедраи: Таҷҳизот ва технологияи мошинсозӣ
Номи мавзӯ	Маркази низоми дастгоҳии бесарнишини Донишқадаи кӯхию металлургии Тоҷикистон
Мақсади ниҳой	Ташкили синфхонаи лоиҳакашии инноватсионӣ минтақаи васлкунии дастгоҳҳои бесарнишин дар Донишқадаи кӯхию металлургии Тоҷикистон
Ҳадафҳои мушаххас	1. Омӯзиши таҷҳизоту дастгоҳҳо аз адабиётҳо ва дастурамалҳо доир ба истифодабарии онҳо (чамъ намудани маълумотҳо); 2. Ташкили синфхонаи лоиҳакашӣ бо компютерҳои мучахҳаз бо барномаи “Вертикал” 3. Таҳия ва пешниҳоди технологияи васлкунии дастгоҳҳои бесарнишин 4. Ташкили минтақаи васлкунии дастгоҳҳои бесарнишин 5. Истеҳсоли 2 ё 3 намуди мошинҳои бесарнишин
Рақами бақайдгирии давлатӣ (РҚД)	
Мӯҳлати иҷроиш	Аз “01” январи 2025 то “30” декабри (2027/ ё 34 моҳ ё 3 сол)

Рӯйхати иҷрокунандагон (бо нишондоди дараҷаи илмӣ, унвони илмӣ ва дараҷа)	1. Профессор Умарҷонов А 2. 3.			
Сметаи хароҷот (барои соли бо (моддаҳояш))	Маблағи умумии лоиҳа 1 169 060 (бо сомонӣ): (дар тӯли 3 сол)			
	Маблағҳои дархостӣ			
	Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон 1 169 060	Донишқада 	Маблағҳо и шарикон и рушд 	Ҳоказо (соҳибкоро н ва ғайра)
Имзои роҳбари мавзӯ (бо нишондоди дараҷаи илмӣ, унвони илмӣ ва дараҷа)				
Фароғирандагон	Зиёда аз нафар донишҷӯён ва теъдоди умумии омӯзгорони кафедраи “Таҷҳизот ва технологияи мошинсозӣ”-и Донишқадаи кӯҳию металлургии Тоҷикистон			
Баҳрабардорандагон	Зиёда аз донишҷӯён зиёда аз омӯзгорони кафедраи “Таҷҳизот ва технологияи мошинсозӣ” корхонаҳои саонатии мошинозӣ,			
Минтақаи иҷроиш	Донишқадаи кӯҳию металлургии Тоҷикистон, ш. Бӯстон			

1. Шарҳи лоиҳа

Мақсади ниҳойии лоиҳа:

Ташкили синфхонаи лоиҳакашии инноватсионӣ ва минтақаи васлкунии дастгоҳҳои бесарнишин дар Донишқадаи куҳию металлургии Тоҷикистон

Ҳадафҳои (вазифаҳои) лоиҳа;

-Омузиши таҷҳизоту дастгоҳҳо аз адабиётҳо ва дастурамалҳо доир ба истифодабарии онҳо(ҷамъ намудани маълумотҳо);

.....

Саҳми молиявии лоиҳа:

Саҳми молиявии лоиҳа аз ҳисоби дарёфти грантӣ (маблағгузориҳои фонди берунӣ) ва имкониятҳои Донишқада (оид ба ташкил ва ба роҳ мондани фаъолият барои иҷроии корҳои лоиҳакашӣ) инчунин эҳсонкории шахсони алоҳида ба ҷо оварда мешавад.

Маҳсулоти лоиҳа:

Ҳисоби корҳои лоиҳакашӣ ва ҳамзамон ба истифодаи барномаи Вертикал сохтани лоиҳаҳои аҳамияти баландӣ эътимодноки дошта мебошад.

Натиҷаҳои лоиҳа:

Дар мавриди амалӣ гардидани саҳмияи молиявии лоиҳа, барои гузаронидани корҳои лоиҳавӣ тайер кардани кадрҳои баландихтисос ва барои гузаронидани корҳо дар шароити васлнамоӣ ҷихати бехтар кардани корҳои лоиҳакашӣ , омода намудани лоиҳаҳо ва ҳангоми истифодабарии барнома ба самаранокии баланд ноил гардидан инчунин дар самти илмҳои техникаи гуногунҷабҳа, ва ҳоказо шароит фароҳам меоварад.

Таъсироти лоиҳа:

Дар амал ҷорӣ шудани лоиҳа на танҳо барои омӯзиши барномаи компютерӣ ва барои тайёр кардани кадрҳои баландихтисос , инчунин барои осон кардани лоиҳакашӣ, инчунин барои баланд бардоштани

нишондиҳандаҳои иқтисодии раванди истеҳсолот, осон намудани корҳои лоиҳакашӣ дар соҳаи мошинсозӣ таъсири самарабахш мерасонад.

Муҳимияти масъала:

Лоиҳаи мазкур дар иҷрои ҳадафи чоруми саноатикунони босурати кишвар доир ба истифодабарии наwgониҳову технологияҳои инноватсионӣ ва тайёр кардани кадрҳои баландихтисос саривақтӣ буда, барои пешбурди гузаронидани корҳои лоиҳакашии қисмҳои кории мошину таҷҳизотҳои соҳаҳои кӯҳӣ, металлургия ва кишоварзӣ таҳия гардидааст.

Дар шароити ҳозира дар аксарияти муассисаҳои олии касбии техникий кишвар иҷро кардани корҳои илмию тадқиқотӣ бомақсад таъия карда шуда, ба таври лозима коркард карда нашудааст. Аз ин лиҳоз илрои ин лоиҳа имконият медиҳад, ки бо баробари гузаронидани корҳои лоиҳакашӣ дар раванди тақмили истеҳсолот мутахассисон ва олимони ҷавонро дар ин ҷода омода месозад. Натиҷаҳои ниҳонии лоиҳакашӣ боиси аз байн бардоштани хароҷотҳои иловагӣ.

Наwgони масъала:

Таҳқиқотҳои назариявӣ ва амалӣ бо истифодабарии усулҳои оптимизатсионӣ, интиҳоби зарби меъёрии таҷҳизотҳо, таркиби корҳои лоиҳакашӣ ва васлнамой ва дигарҳо мебошанд.

Мақсади лоиҳа:

Барои гузаронидани корҳои лоиҳакашӣ ва васлнамой ҷиҳати беҳтар кардани корҳои лоиҳакашӣ ва васлнамой , омода намудани лоиҳаҳои ҷангоми истифодабари ба самаранокии баланд ноил гардидан шароит фароҳам оварда мешавад, ки дар натиҷа маҳсулнокии сифати таълимии донишҷӯён аз тарафи таҷриба беҳтар мегардад.

Заминаи илмӣ дар ин соҳа.

Омодасозии синфҳои лоиҳакашӣ ва васлнамой дар донишқадаи донишгоҳҳои техникӣ дар як вақт гузаронидани корҳои лоиҳакашӣ ва васлнамоеи мошинҳои бесарнишин яке аз роҳҳои баланд бардоштани самаранокии раванди таълим ва илм мебошад. Дар ин самт бевосита олимони зиёде саҳми ҳурро гузоштаанд. Таҳлили корҳои лоиҳакашии илмӣ-таҳқиқотии олимони нишон дод, ки бо таҳқиқотҳо дар равияи истифодаи ҳамчояи корҳои лабораторӣ ва КИТ-и маълумотҳо вучуд надоранд ва пурра таҳқиқ карда нашудаанд.

Дар Донишқадаи кӯхӣ металлургии Тоҷикистони ш. Бӯстон ва Филиали Суғдии ИБваС АИКТ барои пурра бурдани корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ лабораторияҳои техникӣ вучуд доранд, ки барои иҷроиши лоиҳа заминаи илмӣ ва техникиро фароҳам меоварад.

Натиҷаи чашмдошт дар ин соҳа.

- Дар мавриди амалӣ гардидани сахмияи молявии лоиҳа, омӯзиши амиқӣ корҳои лоиҳакашӣ ва васлнамой пешниҳод мегардад, ва барои тайер кардани кадрҳои баландихтисос инчунин барои гузаронидани корҳои илмӣ тадқиқотӣ дар шароити синфхона замина фароҳам меоварад. Ба ғайр аз он дар самти илмӣ-техникии гуногунҷабҳа, эътимоднокию ба хӯрдашави тобоварандагӣ ва ӯқазо шароит фароҳам меоварад.

ЗАМИМАИ 1

Вазифаҳо барои гузаронидани лоиҳаи илмӣ-таҳқиқотӣ

Вазифаи 1

Шарҳи вазифа	Марҳилаи иҷроиш	Натиҷа
Омӯзиши таҷҳизоту дастгоҳҳо аз адабиётҳо ва дастурамалҳо доир ба истифодабарии онҳо (ҷамъ намудани маълумотҳо);	Аз январи то майи соли 2025	Дастурамал

Вазифаи 2

Шарҳи вазифа	Марҳилаи иҷроиш	Натиҷа
Интихоби ҳаматарафа бо баинобатгири аз нуқтаи назари бисёркорӣ (универсалӣ),	Аз моҳи май то августи соли 2025	Ҳисобот, мақолаи илмӣ

Вазифаи 3

Шарҳи вазифа	Марҳилаи иҷроиш	Натиҷа
<u>Таҳқиқотҳои техникий таҷҳизотҳо, санҷиши онҳо, гузаронидани таҷрибаҳои муайян ва дигарҳо (давраи 1).</u>	<u>Августи соли 2025</u>	Методикаи таҳқиқот

--	--	--

Вазифаи 4

Шарҳи вазифа	Марҳилаи иҷроиш	Натиҷа
<u>Таҳқиқотҳои техникий таҷҳизотҳо, санҷиши онҳо, гузаронидани таҷрибаҳои муайян ва дигарҳо (давраи 2).</u>	<u>Сентябр соли 2025</u>	Таҳлили таҷриба

Вазифаи 5

Шарҳи вазифа	Марҳилаи иҷроиш	Натиҷа
<u>Тадқиқотҳои назариявии корҳои лоиҳакашӣ таъсири омилҳои гуногун ба самаранокии абзорҳои буранда</u>	<u>Аз сентябри соли 2025 то сентябри 2026</u>	Ҷамбасти натиҷаҳо

Вазифаи 6

Шарҳи вазифа	Марҳилаи иҷроиш	Натиҷа
<u>Гузаронидани корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ, самаранокии истифодабарии асбобҳои буранда.</u>	<u>январ то декабри соли 2027</u>	Ҳисобот, мақолаи илмӣ

(смета барои се сол)
ЗАМИМАИ 2

Сметаи хароҷотҳои лоиҳа – 1 169 060 сомони

Ст.	Номгӯи хароҷот				
		2025	2026	2027	Дар умум
1.	Мод.2.1.1.1. Маоши кормандон (то 30% аз маблағи умумӣ, бидуни ФҲИА-ФСЗН)	78 000	78 000	78 000	234 000
2.	Мод.2.1.2.1. Ҳисоби ФҲИА аз маош (25% аз маблағи ст.1)	10 500	10 500	10 500	31 500
3.	Мод.2.2.1.4. Сафархарҷӣ	33 680	30 880	25 000	89 500
4.	Мод.2.8.1.4. Харидории таҷҳизотҳо	520 600	92 850	66 550	680 000
5.	Мод.2.2.1.1. Хароҷоти конселярӣ ва харидории адабиёти илмӣ	12 000	5 000	3 000	20 000
6.	Мод.2.2.1.8. Хароҷоти хољағӣ ва алоқа	1800	1800	1800	4800
7.	Мод.2.2.1.9. Хароҷоти дигари ногаҳонӣ (непредвиденные расходы) 5%	46 800	45 900	44 790	137 490
8.	Ҳамагӣ	703 380	264 930	229 640	1 162 660
9.	1% барои таҳхиси КИТ	6400			
	Дар умум	1 169 060			

Рӯйхати кормандон ва маоши ставкагии онҳо дар 1 сол

№	Ному насаб	Вазифа, унвони илмӣ	Дар як моҳ	Дар як сол
1.	Умарҷонов А.А	н.и.т, проффессор	2000	24000
2.	Қличов М		1500	18000
3.	Саидзода М.Ҳ		1000	12000
4.	Сангмадов Ш.Д		1000	12000
5.	Холов З.А		1000	12000
Ҳамагӣ:			6500	78 000

3. Нақшаи корӣ ва вақти иҷроиш

Фаолият	М1	М2	М3	М4	М5...
Омодакунии синфхонаи лоикашӣ ва васлнамоӣ:					
Дарёфткунӣ, омодакунии қарордод ва пешниҳоди дархост барои хароҷоти синфхонаҳо					
Дастраскунӣ, қабулкунӣ ва ҷобачокунии таҷҳизот					
Корҳои васлкунӣ, насбкунӣ ва санҷиши коршоямӣ дастгоҳҳо					
Навиштани дастурамалҳо барои иҷрои корҳои лоиҳавӣ ва васлнамоӣ бо забонҳои тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ					
Таҳлили ҳисобот оиди корҳои иҷрошуда ва ба истифодаи расмӣ додани синфхонаҳои “Лоиҳакашӣ ва васлнамоии дастгоҳҳои бесарнишин”					

4. Устувории лоиха

4.1. Натиҷаҳои мунтазир ва таъсири лоиха (сифатӣ ва теъдодӣ);

Дар сурати амалӣ гардидани лоиха натиҷаҳои зерини чашмдоштро ба даст овардан мумкин аст:

- Таъсис додани як адад синфхонаи мукаммали таълимӣ аз фанни «Лоихакашии автоматикунонидашудаи равандҳои технологӣ (САПР)» дар назди кафедраи «Таҷҳизот ва технологияи мошинсозӣ»-и Донишқадаи куҳию металлургии Тоҷикистон;
- Ғунҷоиши синфхонаҳои лоихакашӣ ва васлнамои дастгоҳҳои бесарнишин то 12-15 нафар дар як соати дарсӣ, ки яқвақта бо иҷроиши инфиродии корҳои лоихакашӣ фаро гирифта мешавад. Теъдоди синфхонаҳо-2 адад;
- Таъмин будани донишҷӯён бо маводҳои дастурии мукаммал барои иҷрои корҳои лоихакашӣ ва васлнамоӣ;
- Синфхонаҳое, ки бо ҷалби дарёфти грантӣ таъсис дода мешавад, барои раванди таълим таъсири тӯлониро (10 солаҳо) дорад;

4.2. Устувории лоиха баъд аз давраи иҷроӣ:

а. молиявӣ;

Баъд аз давраи иҷроӣ, лоихаи синфхонаҳои лоихакашӣ ва васлнамоӣ бо маблағгузориҳои беруна (грантӣ) ва бо дастгирии Донишқада фаъолияти доимӣ менамояд.

в. иқтисодӣ;

Устувории иқтисодии онро самараи тайёркунии мутахассисони бомаҳорат, ки пас аз хатми Донишқада дар соҳаҳои гуногуни техникаи фаъолият мебаранд, муайян менамояд.

С. иҷтимоӣ; Устувории иҷтимоии он бо муносибати истифодабарандагони синфхона (донишҷӯён, омӯзгорон) ба асбобу таҷҳизоти васлнамоӣ вобаста буда, аз ҷониби кафедра таҳти назорати қатъӣ гирифта мешавад.

д. институтсионалӣ ва ҳоказо. Устувории институтсионалӣ аз ҷониби роҳбарияти кафедра, факултет ва Донишқада зери назорат гирифта гирифта мешавад.